

‘Otos, un poble de tres ciutats’

Daniel Alfonso

“Espanya té un formidable problema de coordinació institucional (vertical i horitzontal / formal i informal) per desenvolupar polítiques públiques que impliquen o afecten als quatre nivells de l'administració [Unió Europea, govern central, autonòmic i local] amb competències o a alguna d'elles. Esta debilitat organitzativa, conseqüència de l'extraordinària fragmentació del mapa institucional i d'absència d'una cultura de la cooperació, és particularment visible en el camp de la política territorial (...)

En definitiva, lleis, Plans i Directrius que en molts casos no evidencien més que l'expressió d'una crisi de model de govern del territori i d'un fracàs col·lectiu. El predomini d'enfocaments sectorials, desbordats per la dinàmica territorial, explica que el territori s'ordene (o es desordene) per agregació, juxtaposició o superposició segmentada”

(ROMERO J., 2004)

1. Introducció. El context comarcal

La Vall d'Albaida que tots coneguem, i que en aquest II Congrés d'Estudis ha sigut objecte d'anàlisi, és fruit de la divisió territorial en comarques del País Valencià efectuada per Joan Soler i Riber en 1970, assessorat per Manuel Sanchis Guarnier i pel geògraf Antonio López Gómez. La proposta de Soler ha sigut àmpliament difosa en l'àmbit acadèmic i posteriorment fortament implantada, però malgrat la seua acceptació bastant generalitzada, aquest conjunt novell d'unitats territorials dista substancialment del concepte d'àrea funcional en la major part dels casos. Tanmateix, la comarca de la Vall d'Albaida, des del punt de vista físic o topogràfic presenta una delimitació bastant nítida (excepte l'apèndix bocairerí que s'integra millor en la Valleta d'Agres) al llarg del territori comprés entre els anticlinoris prebètics de la serra Grossa i la del Benicadell de nord a sud i des de Terrateig fins la plana dels Alforins en sentit longitudinal.

La presència de dues ciutats amb gran poder d'atracció per distints motius (sanitaris, comercials, lúdics, etc.) en les proximitats de la frontera valldalbaidina –ens referim a Xàtiva i a Gandia-, unit al fet que la nostra comarca tinga localitzada geogràficament la seua capital i actual seu del partit judicial desplaçada cap a l'oest i no en una posició central, així com el fet que Ontinyent compta amb una menor capacitat d'influència que les dues urbs anteriors, ha provocat històricament que els 34 pobles que hui en dia conformen la Vall d'Albaida mantinguen uns estrets vincles amb tres nuclis distints alhora. El policentrisme existent ha originat la creació d'una sèrie de fronteres socioeconòmiques intangibles però coincidents alhora amb els límits d'atracció de les distintes àrees d'influència –les ja mencionades corresponents a les tres capitals comarcals anteriors- i que determinaran la direcció dels fluxos de cadascun dels municipis valldalbaidins. S'ha de tenir en compte que les relacions també s'expliquen per components subjectius, o siga, per raons que no obeeixen a criteris administratius ni d'eficàcia econòmica o de racionalitat, sinó que es deu a preferències personals, doncs cada ciutadà té una percepció única i personal del territori, expressada a través de mapes mentals que seran distints per a cada individu. Aquests comportaments personalitzats caldrà contextualitzar-los en un moment històric en el qual, el major nivell de

vida per al conjunt de la població i la democratització dels sistemes de transport, han comportat que els desplaçaments s'hagen intensificat més enllà dels estrictament necessaris.

Distribució en àrees d'influència dels municipis valldalбайдins:

Àrea funcional	Nº municipis valldalбайдins	% sobre el total comarcal	Superfície Km ²	% sobre el total comarcal	Habitants (cens 2001)	% sobre el total comarcal
Gandia	9	26	80	11	4.849	6
Ontinyent	13	38	429	60	53.982 (13 – Ontinyent = 21.295 hab.)	65 25.8
Xàtiva	12	36	212	29	23.850	29
	34	100	721	100	82.681	100

Taula 1 Font: Cens de 2001 i Soler, 1996

Elaboració pròpia

A l'Enciclòpedia de les Comarques Valencianes es visualitza d'una forma clarificadora en el següent text la fragmentació existent en quant a àrees d'influència o *hinterlands* a escala comarcal. Tot i el transcurs d'alguns anys des del moment de la seua publicació i dels processos esdevinguts (especialment en quant a la millora de les xarxes de comunicació viàries), la situació de policentrisme ha experimentat escasses modificacions:

“La integració comercial dels pobles de la vall és més aviat escassa. La perfecció topogràfica de la comarca i la important vertebració industrial de la seua banda centro-occidental, el quadrilàter Albaida-Benigànim-l'Olleria-Ontinyent, no lleva el fet que la Vall d'Albaida siga un espai desvertebrat pel que fa a les activitats comercials i de servicis. Per començar s'ha de saber (*Atlas Comercial de la Comunitat Valenciana*, 1993) que els pobles de l'ombria del Benicadell, de Beniatjar a Terrateig, graviten al voltant de l'àrea comercial de Gandia; que tota la solana de la vall (Benigànim, Quatretonda, l'Olleria) i els pobles del riu amb Alfarrasí pertanyen a la subzona comercial de Xàtiva; que Albaida, inclosa dins l'àrea d'Ontinyent, fa de centre per als pobles del seu marquesat i Bèlgida; i que Castelló de Rugat fa el mateix paper de la minicomarca, dins la zona de Gandia. Per la seua banda, Montaverner, Atzeneta i Moixent (la Costera) (sic) es troben en la intersecció d'Ontinyent i de Xàtiva; Fontanars fluctua entre Ontinyent i Villena; i els de la Pobla, Otos, Llutxent i Pinet no s'acaben de decidir, segons quan i de quina manera, entre acudir a Xàtiva o anar a comprar a Gandia. Tot amb tot, la ciutat per antonomàsia d'una comarca polinuclear, Ontinyent, compta amb una àrea de comerç especialitzat que inclouria Agullent, Bocairent i l'esmentada subcomarca específica d'Albaida. (...) No cal dir que totes aquestes àrees són part integrant de la gran zona d'influència comercial de la ciutat de València” (SOLER, A., 1996)

L'anàlisi dels fluxes que determinen les relacions, tant del conjunt de les activitats com respecte als vincles dels ciutadans valldalbaidins amb el seu entorn més pròxim, fa resorgir el projecte latent de consolidar una unitat territorial que en certa manera recorda les vegueries catalanes, ens referim a les Comarques Centrals Valencianes. Es tracta d'una regió funcional policèntrica i composta per la suma de les àrees d'influència de les ciutats d'Alcoi, Dénia, Gandia, Ontinyent i Xàtiva; per damunt de les barreres administratives que vénen marcades per les divisions judicials, de les comarcals i, especialment, de les provincials, aquestes últimes fortament assentades i inamovibles des de la seua implantació en el segle XIX, fruit d'una perspectiva jeràrquica i centralitzadora de l'Estat espanyol.

En el conjunt de les denominades Comarques Centrals, la relativa llunyania de les ciutats que exerceixen com a capitals provincials -Alacant i València-, el pas d'eixos tradicionals de transport per determinats nuclis i els processos endògens d'industrialització, han permés la consolidació de diversos centres urbans de segon i tercer ordre -ja esmentats- els quals, tot i això, pateixen una manca de jerarquització i d'interrelació entre les distintes administracions, al sí de les quals la carència de diàleg es troba molt palesa. Les CCV també presenten una àrea d'influència reduïda a causa de les dificultats d'accessibilitat física en alguns indrets. Aprofitant que les comunicacions tendeixen a millorar quantitativa i qualitativament, cal fomentar una xarxa d'interrelacions que reforce mútuament els seus efectes positius sobre el territori. (SALOM, J., 1993).

2- Un cas paradigmàtic: 'Otos, un poble de tres ciutats'

El municipi d'Otos, situat a l'ombria del Benicadell, apareix com l'exemple més clar de la segmentació en tres zones d'influència de la Vall d'Albaida.

2.1 Causes

Les causes de la diversitat en quant a les seues relacions amb altres nuclis de rang superior són diverses:

1. Geogràficament, aquesta localitat dista de forma bastant homogènia de tres ciutats valencianes: Gandia (60.211 hab. en 2001), Ontinyent (32.687) i Xàtiva (25.996), tant respecte a la distància física com si es tracta de la temporal a través de les isòcrones (al voltant dels 20-25 minuts), si bé hi ha un major acostament respecte a la capital comarcal, Ontinyent. Simultàniament, Otos també s'ubica en una posició equidistant respecte d'Albaida i de Castelló de Rugat, municipis que exerceixen com a centres de les respectives subàrees d'influència, de forma que es relacionarà amb cadascuna d'elles atenent a uns criteris de funcionalitat distints i als serveis que des d'allí s'ofereixen a la ciutadania, tal i com s'assenyala en la taula 2.
2. L'escàs nombre d'habitants amb els que compta Otos actualment, 517 censats en 2001, així com la modèstia de la seua economia interna, centrada en l'agricultura, li atorguen a la localitat un reduït pes específic al sí d'un context supramunicipal. Per tant, aquesta

població pot ser fàcilment assimilada per qualsevol àrea sanitària, educativa o de prestació d'un altre servei.

3. L'Estatut d'Autonomia valencià (1982) incloïa entre els seus objectius una reforma de les circumscripcions administratives i entitats locals que deuria estar recolzada en una divisió comarcal que les Corts fixarien legislativament. En l'any 2005 encara no s'ha aprovat cap Llei de Comarcalització al territori valencià, tot i les discrepàncies i alternatives que presenta la delimitació de Joan Soler, de forma que no està regulada legalment cap divisió administrativa intermèdia entre els paràmetres provincials i els municipals. Pel que fa a les Mancomunitats de Municipis, com és el cas de la valldalbaidina, es tracta d'una agrupació voluntària de distintes localitats destinada a la prestació conjunta, de mancomunar, alguns serveis (per exemple el tractament de residus) que de forma individual els resultaria més difícil de gestionar. Les resolucions de l'entitat no són plenament vinculants.

En conseqüència es careix de la implantació d'unes fronteres cenyides a l'espai viscut pels ciutadans que li atorguen una major funcionalitat real a les comarques. Les divisions espacials a l'hora de planificar la prestació de serveis públics (sanitaris, educatius, administratius, etc.) es troben descoordinades entre sí i les respectives àrees d'influència són distintes en el territori.

2.2 Situació actual: Un policentrisme accentuat

A partir de l'anàlisi dels diversos municipis on es presten els serveis per a la població d'Otos (resumit en la taula 2), s'observa com la localitat de què parlem es troba ubicada en la intersecció de les tres àrees funcionals vigents a la Vall d'Albaida, fet que ha provocat que les seues relacions amb els nuclis de rang superior atenguen a criteris distints i excloents a la vegada. Per tant, la realització de cadascuna de les funcions quotidianes de caràcter supramunicipal obliga els otosins a emplaçar-se a les respectives capitals d'aquestes àrees depenent de l'objectiu que es pretén satisfer. Tanmateix, l'atracció de les capitaletes anteriors es troba supeditada a l'efecte aglutinador i centrípet que representa la ciutat de València.

La divisió i importància del conjunt dels centres gravitatoris que actuen com a seus de les respectives àrees d'atracció ha evolucionat cronològicament atenent a diversos factors, com són la qualitat de les vies de comunicació, les prestacions oferides a cada centre urbà i la quantitat de temps utilitzat (en els darrers temps s'està començant a considerar també el grau de congestió i els problemes d'estacionament) per arribar fins a cadascuna de les tres ciutats, com ja hem dit, situades bastant equidistants d'Otos. En aquest sentit, la capitalitat històrica per antonomàsia ha recaigut en Xàtiva, seu de les Governacions foral i borbònica i ciutat comercial per excel·lència. Les comunicacions pecuàries tradicionalment s'han dut a cap a través del Camí de Xàtiva que partia des d'Otos en línia recta buscant el nord cap a l'Estret de les Aigües, posteriorment el camí va ser convertit en l'actual carretera CV-616. En la dècada dels 30 els desplaçament a peu foren substituïts per la línia regular d'autobús de la companyia Serrano, l'únic mitjà de transport motoritzat del que disposava la població i que diàriament comunicava aquesta contrada de terres interiors amb la ciutat de València a través de Xàtiva. La clausura de la línia d'autobús en els anys 70 va coincidir amb la popularització dels vehicles privats i amb la inclusió d'Otos dins l'àrea sanitària adscrita a l'hospital Francesc de Borja de Gandia. El creixement, tant a nivell demogràfic com respecte a la prestació de serveis, que havia experimentat la capital de la Safor i els constants desplaçaments per motius mèdics propiciaren que la preponderància setabense anara sent substituïda per la de Gandia. Les visites a l'ambulatori en l'actualitat encara són àmpliament aprofitades per realitzar

compres, així com per tal de satisfer altres necessitats de la població. A més la carretera que es dirigeix cap a la costa, l'antiga C-320, està sent millorada paulatinament i ja ha començat el seu desdoblament en autovia. En relació a les dues ciutats borgianes, cal mencionar que la inauguració en 2004 de l'eix viari CV-60 ha comportat una substancial millora en les comunicacions cap a la Costera i la mateixa València, per tant Xàtiva està recuperant (especialment alhora de realitzar compres) part de la influència que antany va monopolitzar sobre un extens territori valldalbadí.

Pel que fa a la capital comarcal, les relacions d'Otos amb Ontinyent han estat més tardanes a causa del fort poder d'atracció de les dues ciutats anteriors i per l'escassa oferta de serveis prestats a nivell supramunicipal des de la Vila del Clariano, la qual ha centrat el seu desenvolupament en el monocultiu de la indústria tèxtil. En la dècada dels 90, els otosins començaren a valorar de forma creixent els serveis culturals i educatius prestats des d'Ontinyent, ens referim als centres de formació professional, l'àrea d'Extensió Universitària, el conservatori de música o els nous supermercats. També ha influït en el canvi de visió les funcions administratives que ha assolit: la seu de la Mancomunitat de Municipis, el cap de Partit Judicial o el districte electoral. Malgrat els avanços produïts, encara li queda un llarg camí per recórrer a la ciutat per tal d'adquirir el pes que teòricament li correspon a una capital d'aquestes característiques, parlem per exemple d'un hospital d'àmbit comarcal o un increment dels establiments comercials i d'oci. Un dels més clars exponents de l'adversa situació presentada és que en ple any 2005 l'hospital d'Ontinyent encara no disposa d'un servei de guàrdia en la unitat de pediatria i cal desplaçar els xiquets malalts fins el centre Lluís Alcanyís de Xàtiva.

Casualment les relacions amb els municipis ubicats a la solana del Benicadell i les Valls d'Alcoi han sigut més bé escasses al llarg de la història, malgrat trobar-se alguns d'ells –com ara Cocentaina– tan pròxims físicament com la mateixa Xàtiva. El procés persisteix en l'actualitat, de forma que els fluxes en direcció cap a Alcoi són esporàdics atenent a la forta atracció de les ciutats ja citades amb anterioritat, així com a les dificultats en les comunicacions fins fa relativament poc temps en el Port d'Albaida. La divisió provincial juga un paper clau per explicar els escassos lligams existents entre les vessants meridional i septentrional de l'eix muntanyós de la serra d'Agullent - Benicadell. Podríem assenyalar que la principal causa dels desplaçaments cap al sud atén a motius d'oci, com ara la fira de Tots Sants celebrada a la capital del Comtat.

Hi ha altres municipis de menor rang que tenen una importància transcendental per a la vida dels otosins. Cal mencionar en primer lloc a Albaida per la gran quantitat de llocs de treball que genera en el sector tèxtil, a més, en el camp formatiu fins allí s'han dirigit durant la vigència de l'anterior llei educativa els joves a estudiar els darrers cursos de l'EGB al col·legi Elías Tormo i després el BUP i el COU al centre J. Segrelles, l'institut decà de la Vall. Es pot considerar que Albaida ha sigut (després de Xàtiva i del Cap i Casal) la ciutat que ha exercit la capitalitat per a Otos històricament fins aproximadament la dècada dels anys 70. Els vincles entre ambdós municipis encara continuen sent molt estrets, més que per causa de les divisions administratives atén a lligams personals i al sector comercial a l'hora d'adquirir els productes de primera necessitat que no es poden aconseguir als establiments d'Otos.

En quant a Castelló de Rugat, les relacions són bastant novelles. Es remunten a la dècada dels 90 quan instal·laren allí un centre de salut per atendre els habitants de l'ombria del Benicadell i de la baronia de Rugat. Posteriorment, amb la implantació de la LOGSE, es va crear en 1999 l'institut d'educació secundària 'Sanchis Guarner', els alumnes del qual provenen dels mateixos pobles que atén el centre de salut esmentat. En els dos casos Otos està dins la subàrea d'influència que capitalitza Castelló de Rugat, mentre que Bèlgida i Carrícola estan ja dins de la que gira al voltant d'Albaida.

Els efectes d'aquest policentrisme també es troben palesos en altres àmbits com són el religiós i en el relatiu a la seguretat ciutadana. En el primer dels casos, arran de la reordenació efectuada a la diòcesi de València al voltant de l'any 70, l'arxiprestat d'Albaida va quedar segregat en dos: el del Remei (pertanyent al vicariat episcopal d'Ontinyent-Alcoi) i la zona més oriental de la comarca denominat Vall d'Albaida (dintre de la jurisdicció de la vicaria de Xàtiva). Com que llavors un mateix rector atenia les parròquies de Beniatjar i d'Otos, aquesta última va passar il·lògicament a formar part de l'arxiprestat Vall d'Albaida. En l'última reorganització duta a terme en aquestes parròquies *valentines* se li va destinar a un mateix sacerdot el culte de tres pobles: Bèlgida, Otos i el Palomar, llavors va ser incorporat de nou a Albaida. Pel que fa a la seguretat ciutadana, en l'actualitat el municipi d'Otos està vigilat pels agents del quarter de la Guàrdia Civil de Benigànim (una vegada clausurat el de la Pobla del Duc), a la capitania de la Benemèrita situada en Gandia i a la comissaria de la Policia Nacional d'Ontinyent.

2.3 Conseqüències:

L'accentuat policentrisme i superposició inconnexa d'àrees d'influència existent en el territori, presenten una sèrie de conseqüències que afecten de forma accentuada a la població d'Otos:

1. Deseconomies produïdes per la diversitat dels desplaçaments. El fet que cada servei s'ubique en una localitat distinta, dificulta i diversifica la mobilitat. Per tant impedeix sovint el compartir viatges en un mateix vehicle per diverses persones alhora, simultàniament dificulta que els viatgers utilitzen l'estança a una de les capitals funcionals esmentades per realitzar distintes gestions i activitats durant un mateix desplaçament. Una millor coordinació aconseguiria un major estalvi, tant des del punt de vista temporal com econòmic, per a la població.
2. En relació amb la conseqüència anterior, el transport públic cal que siga diversificat i que cobrisca més d'un itinerari per tal d'atendre a la demanda potencial de la població. El fet de coexistir una reduïda massa d'usuaris potencials de les línies de transport públic amb la necessitat d'almenys tres itineraris (Albaida-Ontinyent, en direcció cap a Xàtiva i a Castelló de Rugat-Gandia) per cobrir l'assistència als serveis bàsics i indispensables de la població, proporciona una quantitat d'usuaris que en cap cas arriba al llindar mínim de rendibilitat econòmica de les empreses de transport regular. Per pal·liar la complexa situació s'han pres una sèrie de mesures que passen per subvencionar des de les administracions aquests tipus de serveis. Malgrat tot, si atenem a l'escassa oferta existent en quant a línies regulars d'autobusos, la diversitat que presenta la destinació dels desplaçaments redueix encara més la possibilitat de mobilitat per part d'aquella població que no disposa de vehicles privats.
3. El policentrisme existent provoca una manca d'arrelament i d'intensificació dels vincles amb una de les ciutats, com puga ser Ontinyent, així com entre els seus habitants. També redueix el sentiment de pertinença a una comarca per part de la població valldalbaidina, doncs tenen poques activitats i serveis en comú els residents a cadascun dels extrems físics de la Vall. Ací entren en joc les iniciatives realitzades per entitats

amb esperit vertebrador com ara l'IEVA, la Mancomunitat de Municipis o la revista Crònica.

4. Des d'una perspectiva comarcal, el fort poder d'atracció exercit per Xàtiva i Gandia provoca el que podríem denominar com una 'eixida de divises', la qual repercuteix negativament en els sectors econòmics establits als municipis de la Vall d'Albaida. Com que la població es desplaça cap a les comarques veïnes per executar un extens llistat de gestions i d'altres activitats es produeix, entre altres efectes, un menor grau d'ocupació laboral en la Vall d'Albaida, una conseqüència que adquireix especial rellevància en la branca comercial i en la resta del sector serveis.

Com a conclusió, i enllaçant amb la cita que encapçala el text, la situació de policentrisme que presenta actualment la Vall d'Albaida en general i el municipi d'Otos en particular, en relació amb les àrees adscrites per a la prestació de serveis públics –i també dels privats- dista molt de l'objectiu de la Finestreta Única i d'uns paràmetres d'ordenació i de vertebració territorial coherents i adaptats a les necessitats reals de la població. No sols trobem com la prestació dels serveis bàsics (sanitaris, educatius, administratius, etc) per als habitants d'Otos s'ubica en diversos edificis, sinò que, a més, té lloc en un nombre molt elevat de municipis distints, els quals serien: Albaida, Benigànim, Castelló de Rugat, Gandia, Ontinyent, Xàtiva i, finalment, la ciutat de València.

Distribució, per capitals de les àrees d'influència, dels serveis prestats a la població d'Otos:

ÀREES D'INFLUÈNCIA	CARÀCTER	
1. Gandia	Comercial	Associat, sovint, a les visites sanitàries i als desplaçaments lúdics
	Lúdic	Centres d'oci i associats a la platja, gran nombre de 2n. residències
	Sanitari	Hospital Francesc de Borja (Àrea de Salut núm. 13), Seguretat Social i clíniques privades.
1.1 Sub A. I Castelló de Rugat	Agrari	Oficina d'extensió agrària
	Educatiu	IES 'Sanchis Guarner', des de la seua creació en 1999
	Sanitari	Centre de salut i clíniques privades
2. Ontinyent	Administratiu	Capital de Partit Judicial des de 1969 i Mancomunitat
	Comercial	Especialment béns de 1 ^a necessitat
	Cultural	Vida cultural de la capital comarcal
	Educatiu (molt compartit)	Conservatori musical, àrea d'extensió universitària, centre de formació professional, col·legis privats
	Laboral	Gran quantitat de llocs de treball
	Altres serveis	Policia Nacional, bombers, junta electoral
2.1 Sub A. I Albaida	Administratiu	Cap del Partit Judicial fins 1969
	Comercial	Productes de 1 ^a necessitat, mercat del dimarts
	Educatiu	I.B 'J. Segrelles' fins 1999
	Financer	Servei de gestió tributària de la Diputació
	Hipotecari	Registre de la propietat
	Laboral	Molts llocs de treball (sector 2 i 3)
	Religiós	Arxiprestat del Remei
	Comercial	Lloc tradicional d'abastiment per la diversitat de productes

3. Xàtiva	Comunicacions	Ferrocarril de rodalia (per l'obsolescència del Xàtiva-Alcoi) i de llarg recorregut. Fàcil connexió Otos - Xàtiva, 2 fets importants: - Línia d'autobús fins anys 70' - Inauguració en 2003 de la carretera CV-60.
	Financer	Subdelegació d'hisenda
	Lúdic	Especialment oci nocturn
3.1 Benigànim	Seguretat	Quarter de la Guàrdia Civil
4. Alcoi	Relacions escasses, sovint relacionades amb l'oci	

Taula 2 Elaboració pròpia

Bibliografia:

ALFONSO, Daniel *El terme municipal d'Otos. Una visió geogràfica* Inèdit

Anuari estadístic municipal i comarcal de la Comunitat Valenciana, 2003. Ed. Institut Valencià d'Estadística.

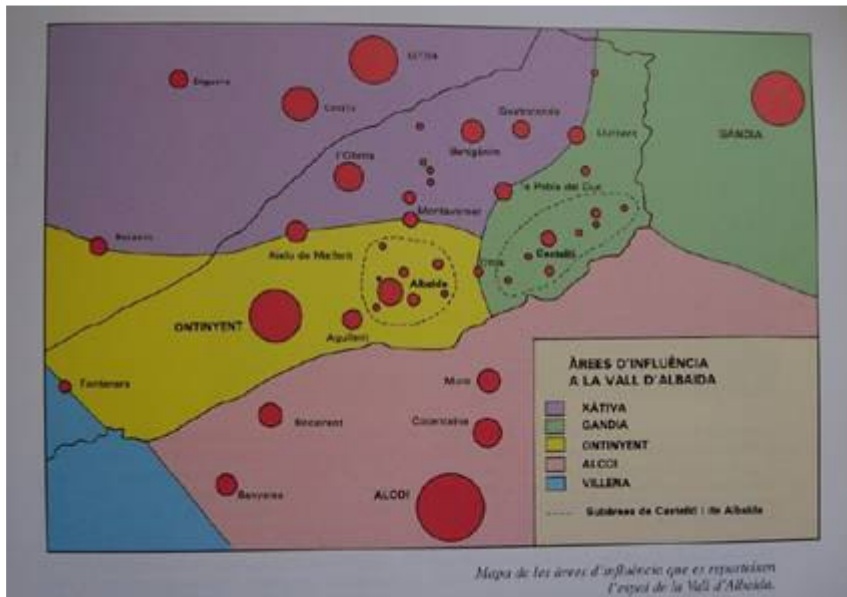
PIQUERAS, Juan (2002) 'La regió de Xàtiva-Alcoi-Gandia. Unitat geogràfica i històrica' dins de *Repensar les Comarques Centrals Valencianes* Ed. Col·lectiu Espai Obert.

Pla General d'Ordenació Urbana d'Otos. (2001) Ajuntament d'Otos

ROMERO, Joan (2004) 'La cooperación territorial en España. Tradición, transición y nueva etapa' Dins de CAMAGNI, R. i TARROJA, A. (Eds.) *La cooperación y gobernanza territorial en España*

SALOM, Julia et alii (1993) *Comarques Centrals Valencianes: polítiques d'actuació territorial* Ed: CEIC Alfons el Vell

SOLER, Abel (1996) 'La Vall d'Albaida' dins de PIQUERAS, Juan (dir.) *Geografia de les Comarques Valencianes.* Tom 5 Ed: Foro

Font: Geografia de les Comarques Valencianes

Font: Repensar les Comarques Centrals Valencianes